

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA Enschede

Cuypergenootschap, Bond Heemschut
p/a de heer L. Dubbelaar
Alferbos 246
2715 TN ZOETERMEER

BEZOEKADRES
Langestraat 24
7511 HC Enschede

TELEFOON
14 0 53

DATUM BRIEF

VERZONDEN 1 1. 07. 16

ONS KENMERK

BZ.1.15.0793.001 / 1500068517

BEHANDELD DOOR

M.H.J. Weghorst

UW BRIEF VAN

29 juni 2015

DOORKIESNUMMER

053-4818137

ONDERWERP

Beslissing op bezwaarschrift

Geachte heer Dubbelaar,

U hebt bezwaar gemaakt tegen ons besluit van 28 april 2015 (bekend gemaakt bij brief van 4 juni 2015) waarin is besloten uw aanvraag, om 12 panden binnen de gemeente Enschede aan te wijzen als gemeentelijk monument, af te wijzen.
In deze brief leest u ons besluit naar aanleiding van uw bezwaar.

Besluit

Wij hebben besloten uw bezwaar **ongegrond** te verklaren onder aanvulling van de motivering van het bestreden besluit.

Gevolgde procedure

Wij hebben uw bezwaar voor advies aan de Commissie Bezwaarschriften voorgelegd. De commissie heeft uw bezwaarschrift op 10 mei 2016 in een hoorzitting behandeld. U hebt van de commissie de gelegenheid gekregen om uw standpunt in de hoorzitting nog eens toe te lichten. U heeft van deze gelegenheid gebruik gemaakt. De commissie heeft op 8 juli 2016 haar advies aan ons uitgebracht. Na kennisneming van het advies en van de andere stukken in deze zaak hebben wij besloten uw bezwaar ongegrond te verklaren. Wij zijn het eens met het advies van de commissie en nemen dat advies in zijn geheel over. Een kopie van het advies zenden wij als bijlage mee. De overwegingen in het advies maken deel uit van dit besluit op uw bezwaar. In de overwegingen staat wat de redenen zijn voor onze beslissing.

Wat betekent dit voor u?

Het besluit waartegen u bezwaar hebt gemaakt blijft **inhoudelijk** gezien ongewijzigd in stand. Wij vullen het bestreden besluit verder aan met de volgende motivering

Tijdens de behandeling van het bezwaarschrift van het Cuijpergenootschap tegen ons besluit om de twaalf panden niet als gemeentelijk monument aan te wijzen, heeft de Commissie Bezwaarschriften de vraag gesteld of er onder die panden gebouwen zijn die kwalitatief zodanig boven de rest uitsteken dat zij een aparte benadering verlangen. Volgens de commissie lijkt alsof alle panden over één kam worden geschoren. De commissie heeft daarom gevraagd om dit punt nader te onderbouwen en te motiveren.

Ten aanzien van dit punt overwegen wij als volgt.

In 2009 heeft het Oversticht de naoorlogse bouw in Enschede geïnventariseerd. Daarbij is een aantal categorieën onderscheiden (kerken, industrieel erfgoed, appartementencomplexen, centrum, woningen, overig). In totaal ging het daarbij om 54 panden. Daaruit heeft het Oversticht vervolgens de meest waardevolle gebouwen geselecteerd en zij heeft de gemeente geadviseerd om deze panden aan te wijzen als gemeentelijk monument. Deze panden bevinden zich in de categorieën kerken, industrieel erfgoed, appartementencomplexen en overig. Voor de categorieën 'centrum' en 'woningen' adviseerde het Oversticht in 2009 om voor de bescherming daarvan niet het instrument van de monumentale status in te zetten maar bijvoorbeeld te kiezen voor bescherming via de Welstandsnota. Van geen van de gebouwen adviseerde het Oversticht om deze bij de minister voor te dragen als Rijksmonument.

Vervolgens zijn in het kader van de aanwijzingsprocedure alle panden waarvoor het Oversticht de monumentenstatus adviseerde afzonderlijk en uitgebreid op hun eigen waarde beoordeeld door het Oversticht. Daarbij is ieder pand afzonderlijk gewaardeerd en daarbij zijn de criteria gehanteerd die daarvoor landelijk worden gehanteerd. Deze criteria zijn:

- Architectuurhistorische waarden;
- Cultuurhistorische waarden;
- Stedenbouwkundige waarden;

waarbij ieder van deze criteria gemiddeld nog een achttal sub criteria kent, zodat het totaal op ongeveer 24 criteria komt.

Vervolgens is de gaafheid van de waarden en de zeldzaamheid beoordeeld.

Dit heeft voor ieder pand geleid tot een zogenaamde 'redengevende omschrijving' waarin het pand concreet wordt beschreven en waarin in de waardering wordt aangegeven op grond van welk totaal aan waarden het pand van belang is. Telkens gaat het daarbij om een samenstel van waarden op grond van bovengenoemde criteria. Dat samenstel kan van pand tot pand verschillen. Daarbij kan voor sommige panden uiteindelijk vooral de stedenbouwkundige waarde doorslaggevend zijn geweest en bij een ander pand kan vooral de architect van belang zijn geweest. En bij weer een ander pand kan het vooral het gebruik zijn geweest, dat bijzonder is. Daarnaast verschilt de gaafheid per pand.

Dit betekent dat de panden nadrukkelijk wel individueel zijn beoordeeld maar, omdat het gaat om een samenstel van waarden die per categorie en per pand verschillen, is het niet mogelijk om binnen de twaalf panden aan te geven dat er panden boven uitsteken en die om die reden een andere benadering verlangen. Het zou uitdraaien op het vergelijken van appels met peren. Tekenend is ook dat van geen van de panden is geadviseerd om deze voor te dragen als Rijksmonument. Het Rijk heeft overigens in deze een eigen traject gevolgd wat ertoe heeft geleid dat een appartementencomplex op de UT en een benzinstation zijn aangewezen als Rijksmonument. Dat zijn de toppers die er in Enschede bovenuit steken.

Een en ander betekent dat de panden niet over één kam zijn geschoren. Ieder van de 12 panden is een bijzonder pand en verdient in zijn categorie om zijn specifieke waarden bescherming. Wij kunnen tussen deze panden juist vanwege de verschillen in specifieke waarden geen onderscheid maken.

Bent u het niet eens met ons besluit?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u daartegen op grond van de Algemene wet bestuursrecht in beroep gaan. U moet dan binnen zes weken na de datum van deze brief een beroepschrift indienen bij de Rechtbank Overijssel, afdeling Bestuursrecht, Postbus 10067, 8000 GB ZWOLLE. Voor meer informatie verwijzen wij naar de website enschede.nl, onder *digitaal loket* en dan onder *beroepschrift indienen*.

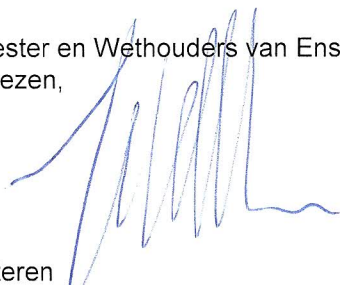
Via de website loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht kunt u ook digitaal beroep instellen. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

Informatie

Voor vragen over deze brief of over de afhandeling van uw bezwaar kunt u contact opnemen met de heer M.H.J. Weghorst. Zijn telefoonnummer is 053-4818137.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
namens dezen,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'J. van Agteren', written over a faint grid background.

J. van Agteren
Wethouder Noord, Leefomgeving, Verkeer, Recreatie & Toerisme

Bijlage: advies Commissie Bezwaarschriften d.d. 8 juli 2016

COMMISSIE BEZWAARSCHRIFTEN VAN DE GEMEENTE ENSCHEDE

POSTADRES

Postbus 20
7500 AA Enschede

BEZOEKADRES

Langestraat 24
7511 HC Enschede

TELEFOON

053 4818181

Aan Burgemeester &
Wethouders van Enschede

ONS KENMERK:

BMO/JZ/R&M/BZ.1.15.0793.001
en 1500068517

DOORKIESNUMMER:

053-4818137

DATUM ADVIES:

8 juli 2016

ONDERWERP:

Advies van de Commissie Bezwaarschriften,
Kamer Algemene Zaken, Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting,
(de heren J.B. Oostenbrink (vz.), G.G. van der Tang en G.J. Elbertsen)
over het bezwaarschrift ex artikel 7:1 Algemene wet bestuursrecht (Awb) van:

Stichting Cuypersgenootschap,
Erfgoedvereniging Heemschut
p/a L. Dubbelaar
Alferbos 246
2715 TN ZOETERMEER

gericht tegen het besluit van uw college van 28 april 2015 (bekendgemaakt bij brief van 4 juni 2015). In dit besluit heeft uw college het verzoek afgewezen om een selectie van 12 panden binnen de gemeente Enschede aan te wijzen als gemeentelijk monument.

De commissie bezwaarschriften **adviseert**:
het bezwaarschrift **ongegrond** te verklaren, zij het onder aanvulling van de motivering.

Feiten:

Voor de feiten en omstandigheden verwijst de commissie naar het verslag van bevindingen. Hierin zijn ook de bezwaren en de van toepassing zijnde wet- en regelgeving opgenomen.

Hoorzitting:

Op 10 mei 2016 zijn bezwaarders in de gelegenheid gesteld hun bezwaren mondeling toe te lichten tijdens een hoorzitting van de commissie. Zij hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Aanwezig waren de heer N. Vervat van het Cuypersgenootschap en de heer M. Hof van de Erfgoedvereniging Heemschut. Tevens waren aanwezig mevrouw M. Ubbink en de heer Foglia (beide eigenaar van een van de 12 panden). Namens uw college was op de zitting een vertegenwoordiger van programma leefomgeving (de heer A. Haer, afdeling Vergunnen en Bestemmen) aanwezig. Van de hoorzitting is een digitale geluidsopname gemaakt. Deze opname wordt hier als herhaald en ingelast beschouwd.

Ontvankelijkheid:

Gelet op de artikelen 1:2, 1:3, 6:5 en 6:7 Awb is de commissie van mening dat het bezwaar van het Cuypersgenootschap en Heemschut ontvankelijk is.

Ter zitting is de tijdigheid van de indiening van het bezwaarschrift aan de orde geweest. Er was enige discussie of voor de bepaling van de aanvang van de bezwaartermijn moet worden uitgegaan van de datum van de B&W vergadering - waarin het bestreden besluit is genomen - of dat uitgegaan moet worden van de datum van de brief waarin het genomen besluit bekend is gemaakt. Het besluit waartegen bezwaar is gemaakt hebt u genomen in uw vergadering van 28 april 2015 en is bekendgemaakt bij brief van 4 juni 2015.

Voor de berekening van de afloop van de bezwaartermijn is de commissie uitgegaan van de datum van bekendmaking van het besluit, zoals dat is neergelegd in artikel 6:8 Awb jo. artikel 3:41 Awb. Dat betekent dat de termijn waarbinnen bezwaar kan worden gemaakt loopt vanaf 5 juni 2015 tot en met 16 juli 2015.

Op 1 juli 2015 is het bezwaarschrift binnengekomen. Dit betekent dat het tijdig is ingediend. Voor het overige wordt ook voldaan aan de andere wettelijke ontvankelijkheidsvereisten.

Overwegingen:

1. De vraag die de commissie in dit advies zal beantwoorden is of terecht en op de juiste gronden is besloten tot de afwijzing van het verzoek van de Stichting Cuypersgenootschap en de Erfgoedvereniging Bond Heemschut om 12 panden in Enschede aan te wijzen tot gemeentelijk monument.
2. De commissie stelt vast dat uw college in 2014 het voornemen had om 12 naoorlogse panden aan te wijzen als gemeentelijk monument. Dit voornemen is kenbaar gemaakt aan de eigenaren van de bewuste panden. Zij hebben de mogelijkheid gekregen om hun zienswijzen hieromtrent kenbaar te maken.
Veruit de grootste groep eigenaren heeft aangegeven het ongewenst te vinden dat hun pand wordt aangewezen als gemeentelijke monument. Ze wensen niet geconfronteerd te worden met de hogere kosten die een aanwijzing als monument met zich meebrengt, terwijl op voorhand vaststaat dat ze van gemeentewege op geen enkele wijze financieel zullen worden gecompenseerd. Zij menen dat de monumentale status voor hun panden zou betekenen dat de kosten van het algemeen belang van het behoud van het erfgoed, worden afgewenteld op de individuele eigenaren.
U heeft deze zienswijzen beoordeeld en u kon zich vinden in de argumenten die de pandeigenaren naar voren hebben gebracht. U heeft daaropvolgend tijdens uw vergadering van 28 april 2015 besloten het verzoek van de stichting Cuypersgenootschap en de Erfgoedvereniging Bond Heemschut om 12 panden in Enschede aan te wijzen tot gemeentelijk monument, afgewezen. Dat heeft u per brief van 4 juni 2015 aan alle betrokkenen bekend gemaakt. U heeft in deze brief wel aangegeven de waarde van de panden te erkennen. Daarom hebt u deze opgenomen in de cultuurhistorische waardenkaart. Middels een sloopvergunningstelsel worden deze panden op dit moment beschermd. Via een voorbereidingsbesluit. Dit wordt gevolgd door een bestemmingsplan met een definitieve beschermingsregeling.
3. De commissie stelt vast dat uw college al eerder dit 12 tal naoorlogse bouwwerken binnen de gemeente heeft willen aanwijzen als gemeentemonument. Deze lijst van 12 bouwwerken is destijds samengesteld door de Overijsselse welstandscommissie Het Oversticht. Toentertijd bestond voor eigenaren de mogelijkheid om subsidie te verkrijgen voor de meerkosten die de monumentale status van hun panden met zich meebrengen. Als gevolg van de economische crisis heeft er een groot aantal bezuinigingsmaatregelen plaatsgehad. Dat heeft tot gevolg gehad dat voor eigenaren van monumenten geen subsidie meer beschikbaar is.
De commissie heeft voorts geconstateerd dat de gemeente Enschede drie vormen van bescherming kent voor bijzondere bouwwerken. De hoogste bescherming biedt de status van rijksmonument. Minder bescherming biedt de gemeentelijke monumentstatus. Daarnaast kent de gemeente Enschede ook de bescherming van panden/bouwwerken via het bestemmingsplan. Op dit moment werkt de bescherming via het bestemmingsplan nog via het voorbereidingsbesluit "Cultuurhistorie Enschede" met daaraan gekoppeld een sloopvergunningstelsel. Op vrij korte termijn zal het voorbereidingsbesluit worden opgevolgd door een zogeheten paraplubestemmingsplan waarin voor de panden regels voor het behoud daarvan worden opgenomen. Vanwege het ontbreken van middelen ter compensatie van pandeigenaren zet u deze vorm van bescherming ook in voor de panden die u aanvankelijk wilde aanwijzen als monument. U ziet dit als 'second best' bescherming als de monumentenstatus afvalt.
De commissie kan zich uw redenering met betrekking tot het bestreden besluit onder de gegeven omstandigheden indenken. Het eigendomsrecht is niet op lichtvaardige wijze te beperken door daar ingrijpende voorwaarden aan te koppelen die de monumentale status met zich meebrengt.
4. Door bezwaarmakers is hier tegen ingebracht dat de individuele belangen van de pandeigenaren (welke voornamelijk financiële aspecten behelzen) nimmer een belemmering mogen vormen voor het toekennen van een monumentale status aan een pand. Het individuele belang moet wel dermate zwaarwegend zijn om de aanwijzing als monument te kunnen frustreren. Volgens bezwaarmakers is dat in de onderhavige situatie niet aan de

orde en niet voldoende onderbouwd. Verder zijn bezwaarmakers van oordeel dat de keuze voor de bescherming via het bestemmingplan te weinig bescherming biedt. Ze vinden het beter dan niets, maar het enige waar de panden nu tegen beschermd wordt is het slopen. Slopen is volgens hen ook met een vergunningstelsel nog steeds denkbaar. De monumentenstatus biedt betere garanties. Daarbij gelden bovendien regels met betrekking tot materiaal- en kleurgebruik en detaillering bij eventuele verbouwingen.

5. Met betrekking tot het vorenstaande merkt de commissie het volgende op.

Uit de stukken, maar vooral uit de toelichting ter zitting vanuit uw college, krijgt de commissie niet de indruk dat het algemeen belang onvoldoende is afgewogen tegen de individuele belangen van de pandeigenaren. Zoals eerder opgemerkt, meent de commissie dat het toekennen van de monumentale status ook een behoorlijke beperking van het eigendomsrecht met zich meebrengt.

Uit de stappen die u heeft gezet na het uitgebreide rapport van het Oversticht om aan de 12 naoorlogse panden toch de monumentenstatus toe te kennen, kan volgens de commissie in elk geval niet worden afgeleid dat u in Enschede op lichtvaardige wijze met het naoorlogs cultuurhistorisch erfgoed binnen de gemeente Enschede omgaat. U was immers voornemens de 12 panden de gemeentelijke monumentenstatus te verlenen. Echter, de economische crisis en de bezuinigingen die dit tot gevolg heeft gehad, hebben er toe geleid dat u geen financiële tegemoetkoming meer kon bieden aan de eigenaren. De eigenaren hebben daarop vrijwel unaniem aangegeven de gemeentelijke monumentenstatus voor hun pand niet te wensen. De commissie is van mening dat u dit aspect wel degelijk heeft mogen meewegen bij de beoordeling van de onderhavige aanvraag. De commissie is van oordeel dat u i.c. de individuele belangen van de pandeigenaren heeft mogen laten prevaleren boven het belang de 12 panden aan te wijzen als gemeentemonument. De commissie is deze mening toegedaan omdat u een alternatieve bescherming voor deze panden biedt die de eigenaren in elk geval nu niet financieel benadelen. Dat deze bescherming voor de panden minder ver gaat dan voor gemeentelijke monumenten neemt de commissie onder de huidige omstandigheden voor lief.

De argumenten die bezwaarmakers hebben aangehaald om toch een gemeentelijke monumentale status voor de panden te bewerkstelligen hebben de commissie onvoldoende weten te overtuigen. De commissie acht de bescherming die te zijner tijd onder het bestemmingsplan kan worden geboden op dit moment voldoende. Bovendien sluit het nu niet toekennen van de monumentale status het alsnog toekennen van die status in de toekomst onder betere omstandigheden niet uit.

6. Ter zitting is door één van de pandeigenaren de vraag gesteld of alle 12 naoorlogse panden in het kader van de cultuurhistorische waarde hetzelfde gewaardeerd zijn. Gevraagd werd of de waarde van bijvoorbeeld het ene pand niet hoger moet worden ingeschat dan de waarde van het andere.

Daarop is door uw vertegenwoordiger ter zitting geantwoord dat er wel enige differentiatie in waardering plaatsvindt op de cultuurhistorische waardenkaart van Enschede, maar dat bij de beoordeling van deze aanvraag, is uitgegaan van het uitgebreide rapport van Het Oversticht.

De commissie heeft zich de vraag van de bewuste pandeigenaar ook gesteld en is tot de conclusie gekomen dat het bestreden besluit op dit punt qua motivering te wensen overlaat. De commissie vraagt zich af of er onder de twaalf panden gebouwen zijn van uitzonderlijke waarde die uitsteken boven de rest van de panden en die om die reden een aparte benadering verlangen. Nu lijkt het dat alle panden over één kam worden geschoren. Op dit punt adviseert de commissie om het besluit nader te onderbouwen.

Nu het bestreden besluit en de daarbij behorende documentatie alle 12 panden gelijk stelt, kan in de optiek van de commissie met betrekking tot dit aspect van een motiveringsgebrek worden gesproken. De commissie acht het mogelijk dat dit gebrek in de beschikking op bezwaar kan worden hersteld.

7. Tot slot meent de commissie nog te moeten ingaan op het vermeend onbevoegd ondertekende besluit van 4 juni 2015, hoewel dit aspect ter zitting van de commissie besproken is.

Volgens bezwaarmakers is het "besluit" van 4 juni 2015 niet bevoegd genomen en bestaat er geen mandaatverhouding tussen uw college en de plaatsvervangend teamleider Vergunningen. Laatstgenoemde zou om die reden niet bevoegd zijn een besluit als het onderhavige te ondertekenen.

De commissie merkt hierover het volgende op. Het bestreden besluit is haars inziens niet genomen op 4 juni 2015, maar tijdens uw vergadering van 28 april 2015. Dit besluit, zoals aanwezig in het dossier, is onderkend door de gemeentesecretaris, zoals voorgeschreven.

De brief van 4 juni 2015 is in de optiek van de commissie niets anders dan de bekendmaking van het besluit aan de aanvrager. Het betreden besluit is volgens de commissie het besluit van 28 april 2015. Van een ondertekeningstekort kan daarom geen sprake zijn.

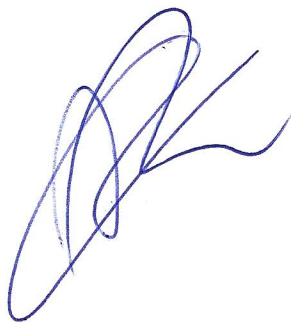
8. Voor het overige geeft het bezwaarschrift geen aanleiding tot het maken van verdere opmerkingen.

Alles overziend meent de commissie dat de ingediende bezwaren ongegrond zijn. Zij adviseert u dan ook de bezwaren **ongegrond** te verklaren, zij het onder aanvulling van de motivering.

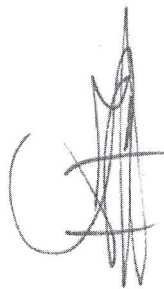
Namens de Commissie Bezwaarschriften,
Kamer Algemene Zaken, Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting

de secretaris

de voorzitter

M.H.J. Weghorst

J.B. Oostenbrink